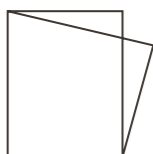

E. Jayne White: Introducing Dialogic Pedagogy – Provocations for the Early Years

Anmeldt af Jamshid F. Gholamian, lektor, ph.d., Pædagoguddannelsen, UCL

Denne bog kan grundlæggende karakteriseres som en dialog om dialogisk pædagogik, hvor White på en analyserende, reflekterende og provokerende måde inviterer sine læsere ind i sit bakhtinsk funderede komplekse dialogiske univers. Bogen udgør et værdifuldt bidrag til det pædagogiske felt, hvor White introducerer en ny måde at forstå småbørnspædagogik på.

Den russiske tænker Mikhail Bakhtins (1895-1975) "dialogisme" udgør bogens teoretiske fundament. White undersøger, hvordan Bakhtins dialogisme kan bidrage til at kvalificere det pædagogiske felt såvel teoretisk som praksisorienteret med fokus på småbørnspædagogik. White fremhæver, at al pædagogik grundlæggende er dialogisk, for lige-

gyldigt hvad der sker i en social kontekst, vil der altid ske en eller anden form for læring. Hun understreger således, at dialog ikke bidrager til læring, men at dialog er læring. For White betyder dialogisk pædagogik en øget fokusering på læring af de dialoger, der finder sted i sociale kontekster. White positionerer sig således i en ontologisk dialogisk tilgang til dialogisk pædagogik, ifølge hvilken dialog ikke er et middel til at opnå noget. Den er heller ikke en metode eller opskrift på, hvordan man kan anvende dialog i mødet med andre (børn). I en ontologisk forståelse er eksistensen grundlæggende dialogisk relationel.

Bogens styrke ligger i dens overbevisende kobling mellem Bakhtins dialogiske begreber og Whites analyser af de

mange empiriske eksempler, som hun har indsamlet gennem sin forskning i New Zealand. Som en form for involvering tilbyder White, at læseren selv kan se videooptagelserne knyttet til hver af de præsenterede billeder i bogen. Dette bidrager til, at læseren kan tage del i de dialoger, der udspilles, tage stilling til dem, vurdere dem og foretage fortolkninger fra sit eget perspektiv. Videooptagelserne kalder hun for "polyfonisk video" (flerstemmig video). Som et nyt metodisk eksperiment er alle deltagerne i den empiriske undersøgelse udstyret med et pandekamera – såvel pædagoger, de små børn som White selv. Om anvendelsen af pandekamera skriver hun, at: Det tillader os at se begivenheder gennem hver persons øjne, hvilket giver mulighed for at overveje forskellige indsigter i overensstemmelse hermed (7). Anvendelsen af pandekamera er en inspirerende metode, idet den skaber mulighed for at aktivere og undersøge det dialogiske 'synsoverskud', som er et af Bakhtins begreber. Synsoverskuddet er et redskab til at undersøge dialogens kompleksitet og som følge heraf at udvide vores (de involveredes) fortolkningsmuligheder.

Bogen rummer grundlæggende to centrale dele: en introducerende teoretisk refleksion over dialogisk pædagogik og en øget analytisk fokusering på dialogisk pædagogik i praksis. Bogen består af otte kapitler og skal læses kronologisk.

I bogens første to kapitler introducerer White læseren til Bakhtins dialogisme og sin egen forståelse af dialogisk pædagogik. White redegør for Bakhtins liv, filosofiske inspirationskilder og nogle af de centrale begreber, som udgør grundprincipperne i Bakhtins dialog-

filosofi: ansvarlighed, tilblivelse, æstetik, forfatterskab, og polyfoni. Endvidere præsenterer White læseren for Bakhtins centrale teoretiske begreber: ytring, talegenre, kronotop, synsoverskud og sprogmangfoldighed (*heteroglossia*). White understreger, at praktisering af en dialogisk pædagogik kræver åbenhed over for andre og en tilhørende vilje til at omfavne usikkerhed – ofte i de sammenhænge, hvor pædagoger presses mod autoritære mål, der strider mod disse principper (41).

I de følgende to kapitler (kapitel 3 og 4) argumenterer White for de centrale grundprincipper, der ligger til grund for hendes forståelse af dialogisk pædagogik. Relation udgør kernen i dialogisk pædagogik. White understreger, at selv når børn ikke ser ud til at være aktivt involveret i en samtale, er de stadig en del af dialogen: De ser, lytter eller oplever måske bare strømmen af begivenheder (47). Med andre ord bliver børn i en tidlig alder påvirket af den sociale kontekst, de befinder sig i. Måden, hvorpå en pædagog handler, taler, udtaler, intonerer, lyder, bevæger sig, opfører sig og orienterer sig, spiller en stor rolle i ethvert barns tilblivelse, understreger White.

Bakhtins tidlige filosofiske refleksioner over forholdet mellem selvet og andre, hvor Bakhtin knytter æstetik til etik og en kærlig gensidig orientering som en social og etisk responsiv ansvarlighed, udgør den platform, på hvilken White argumenterer for det, der kan kaldes for '*kærlighedens pædagogik*'. Kærlighed er ikke en følelse, understreger White, men en gerning eller en handling, der involverer æstetisk påskønnelse af en anden (barnet). Baseret på denne forståelse argumenterer White for pædagogers

rolle som dialogpartner, en medlærende, en (med)undersøger og provokatør. White pointerer, at æstetiske relationer kræver tid, energi og engagement, hvorfor hun opfordrer pædagoger til at undersøge deres forhold til børnene, før de foretager nogen former for vurderinger af dem.

I bogens femte kapitel om pædagogik og leg argumenterer White for leg som en livslang tilblivelsesproces og ikke et middel til læring. Inspireret af Bakhtin argumenterer White for leg som '*postupok*'. Bogstaveligt oversat betyder postupok at tage et skridt. For Bakhtin er postupok en gerning, der placerer selvet i forhold til andre og inkorporerer den enkeltes orienterede forpligtelse over for andre som en form for gensidig etisk ansvarlighed. Baseret på denne forståelse argumenterer White for leg som et særligt dialogisk rum, der skaber mulighedsbetingelser for børn til at prøve forskellige identiteter, teste grænser og udforske muligheder. Således bliver leg, i Whites dialogiske forståelse, til en yderligere mulighed for at repræsentere sig selv i den sociale verden, blive forfattet (konstrueret) af andre og udforske forskellige måder at blive set på.

Med inspirationer fra Bakhtins teori om karneval og latterkultur definerer White, i bogens sjette kapitel, latter som *playfulness*. For Bakhtin er latter en kropslig oplevelse, og karneval er den kollektive kropslige manifestation af humor, hvor der ikke er nogen rationel betydning, der skal fortolkes, for at latter kan blive værdsat. Dette kapitel identificerer således en særlig form for humor, hvor latter beskrives som en dialogisk relationel aktivitet. White fremhæver, at dette skaber basis for en rigere og måske

mere festlig forståelse af børns evne til at deltage i en alternativ diskurs, som voksne måske ikke altid har adgang til. Latterkulturen skaber muligheder for at undersøge voksnes betydningsfulde rolle som katalysatorer, provokatører og i nogle tilfælde som idioter i små børns liv, fremhæver White.

Inspireret af Bakhtins begreb heteroglossia (sproglig og kulturel mangfoldighed) argumenterer White, i bogens syvende kapitel, for den kompleksitet og den

diskursive magtkamp, der omgiver børns liv. White understreger, at børn direkte og indirekte er påvirket af de diskurser, der findes i omgivelserne, og oplever disses kompleksitet, lige så meget som de voksne gør, selvom voksne ikke altid er opmærksomme på det.

I det afsluttende kapitel opsummerer White bogens centrale pointer i form af ti grundlæggende principper for dialogisk pædagogik.

Som Bakhtin-kender er det imponerende at være vidne til, hvordan White bringer Bakhtins begreber til live og gør dem nærværende for sine læsere i de mange analyser, som hun præsenterer i sin bog. Det er en kompleks bog med mange nye begreber, der er ukendte i de nuværende pædagogiske teorier og praksisser, hvorfor den stiller store krav til læseren. Som en lille dialog i den store dialog om pædagogik kræver White respons fra pædagoger og forskere, der interesserer sig for pædagogik med særligt fokus på småbørnspædagogik.